

3. Makroskopisk undersøkelse av placenta (se Tillegg I)

3.1. Singel placenta

3.1.1. Placentavekt

Vekten av placenta bestemmes som bruttovekt med hinner og navlesnor, og som nettovekt av morkaken.

Nettovekten er det som er relevant for klinisk-patologisk bedømmelse og det som skal brukes ved svar på kliniske spørsmål.

3.1.2. Navlesnor

Når det gjelder navlesnorfestet skiller en mellom: sentralt, litt eksentrisk, sterkt eksentrisk, ekstremt eksentrisk, marginalt, velamentøst.

Mer objektivt fastlegges dette ved avstanden mellom festestedet og placentaranden, hvor radiusen blir delt opp slik som vist på figuren

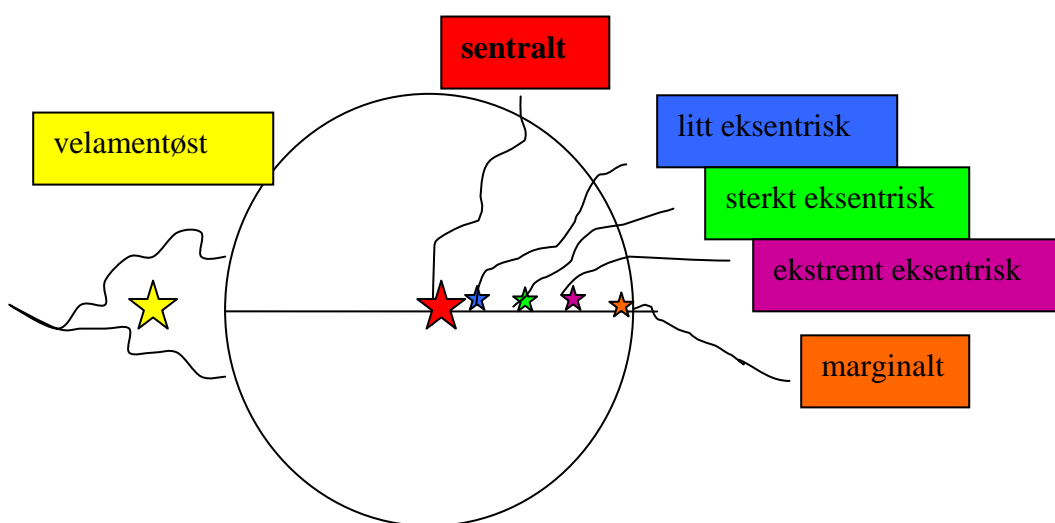

Fig. 21: Navlesnorfestesteder (modifisert etter Vogel)

Av patologisk betydning er en velamentøs festet navlesnor, hvor allantoiskar forløper ubeskyttet, d.v.s. kun omsluttet av hinner. Karene blir derfor utsatt for torsjons- eller tensive krefter under barnets bevegelse og har økt rupturrisiko. Dette kan medføre temporær sirkulasjonsforstyrrelse som kan ses ved CTG-undersøkelse (Cardio-toko-grafi).

Fig. 22: Velamentøst navlesnorfeste (bildet fra internet)

Navlesnoren måles i lengde og diameter.
Antallet kar dokumenteres.

Videre bedømmes forandringer som:

Fig. 23: Falsk knute

(bildene fra internet) Fig. 24: Ekte knute

- falske og ekte knuter
- ødem
- cyster
- hematom
- spiralisasjon
- torsjon
- striktur

Gjennomsnittlig måler navlesnoren ved termin 50-65 cm og mellom 1,2 og 1,5 cm i diameter. Navlesnoren klippes av, ca. 1-2 cm fra navlesnorfestet.

3.1.3. Inspeksjon amnionhinner (pigment, amnionbånd, amnion nodosum) og chorion.

Amnionhinnen er en tynn gjennomskinnelig hinne. Ofte ses kun rester av amnionhinner. Forandringer ses som **metaplasi, amnionpolypper, amnion nodosum, pigmentering, betennelse eller amnionbånd.**

- **Metaplasi og polypper** bedømmes histologisk.

- Ved **amnion nodosum** ses nodulære påleiringer på chorion- og/eller amnionepitelet. Noduli representerer fostervannsbestanddeler, gråhvit, diffust fordelt. Histologisk ses plateepitelceller, hårpartikler, vernix caseosa og nekrotisk materiale.

- **Pigmentering** finnes ved økt mekoniumavgang som farger hinnene grønne.

- **Amnionbånd** er bindevevsfolder eller bindevevsbånd, fritt svømmende i amnionhulen. De kan danne broer eller lommer og er meget vanskelig å bedømme på formalinfikserte preparater.

Hinnene klippes så av.

3.1.4. Chorionplaten og basalplaten

Her vurderes **allantoiskar, -varicer, -aneurismer, cyster, hematomer, fibrinavleiringer.**

- **Vasa aberrantes** er blodkar som har sitt forløp langs randen og som ses hyppigst ved et marginalt eller velamentøst navlesnorfeste.

- **Aneurismer** er utposninger på arterielle allantoiskar, som i de fleste tilfeller ikke har patologisk betydning.

- **Cyster** på chorionplatens overflate danner en væskefylt lomme mellom amnionhinne og basalt bindevev i chorionplaten.

- **Hematomer** er ofte lokalisert til chorionplaten under amnionepitelet, ofte mekanisk oppstått under fødselen.

Som bifunn finner en noen ganger en rest av plommesekken på chorionflaten som er ikke av patologisk betydning.

Fig. 25: Plommesekkresten er som et plakk ca. 3 mm i diametermål (bildet fra internet)

Multiple plakk tyder på en amnion nodosum som ofte har vært kombinert med oligohydramnion klinisk.

Basalplaten inspiseres nøye. Her legger en merke til **koagler, hematomer, defekter, forkalkning.**

Kun blødning med basalflatedefekt og basalplateimpresjon er et ekte hematom.

Fig. 26: Basalplatehematom (bildet fra internet)

En **forkalket** basalflate viser makroskopisk gråhvite, harde avleiringer som gjennomsetter hele parenchymet.

Etter utbredelsen skilles det mellom grad 1-3, hvor mikroskopisk kalk svarer til grad 1, makroskopisk påfallende mengde kalk grad 2 og hard konsistens med uttalt kalkmengde til grad 3.

Fig. 27: Basalplateforkalkning

3.1.5. Placentas størrelse

En måler placentas største lengde (a) og bredde (b).

Basalflate i cm²: $a/2 \times b/2 \times 3,14 = \text{cm}^2$

3.1.6. Parenchym

For å bedømme parenchymet makroskopisk legges seriesnitt gjennom hele placenta med ca.1 cm tykke skiver. Parenchym tykkelsen blir målt. En placenta med mindre enn 5 mm tykkelse kalles **placenta membranacea**.

På skivene bestemmes infarkter og infarkttyper, tromber og blødning, cyster og kalk. Infarkter og tromber beskrives og måles tredimensjonalt.

Fig. 28: Placentaskiver lagt ut til makroskopisk vurdering

I sluttvurderingen kan samlet infarkt- og trombeareal settes i relasjon til hele placentas volum.

3.1.7 Snittuttak

En undersøker histologisk upåfallende parenchym av sentrale regioner, dvs. indre 2/3 av placenta parenchymet. Snittene skal omfatte parenchym med basalflate og chorionplate.

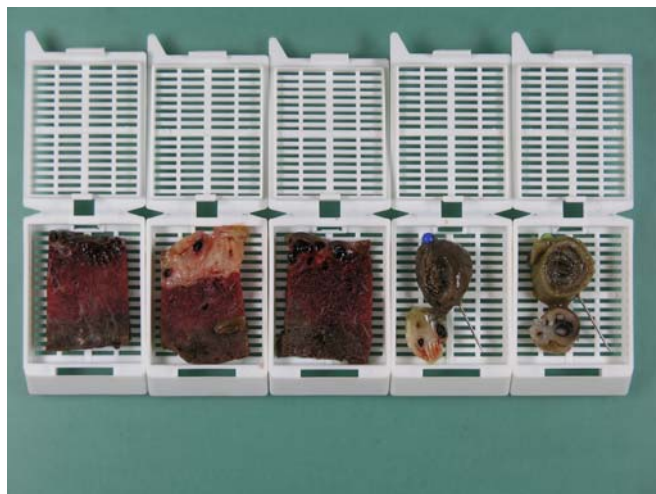
To snitt fra upåfallende parenchym representerer modningen og eventuell karpatologi.

På snitt fra navlesnorfestet kan en se etter tromber i sentrale allantoiskar eller annen karpatologi.

Det tas ut to snitt av navlesnoren, ett placentanært og ett barnenært. Dette er viktig for å bedømme utbredelsen av f.eks. inflammatoriske prosesser.

I tilfelle av knuter eller andre påfallende forandringer tas tilleggsnitt.

Av hinnene lages en rull med hjelp av en pinsett. Hinnerullen festes med en knappenål. Navlesnorsnitt og hinnerullen kan legges i en blokk og man får på denne måten fem blokker til rutinediagnostikk.

Fig. 29: Fem blokker til rutinediagnostikk.